

را وزارت راه و شهرسازی دراختیار سازمان امور مالیاتی قرار می‌دهد و ما دی‌ماه امسال اولین سری برگه تشخیص مالیاتی را برای مالکان خانه‌های خالی ارسال خواهیم کرد. سازمان امور مالیاتی در انتظار اطلاعات لازم درخصوص اجرای قانون مالیات بر خانه‌های خالی از سوی وزارت راه و شهرسازی است.

راه و شهرسازی است و آنها این اطلاعات را در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور قرار می‌دهند تا مالیات لازم دریافت شود. طبق قانون مالیات بر خانه‌های خالی باید ۱۰روز یا ۴ ماه یک خانه خالی مانده باشد؛ بنابراین خانه‌هایی که از ابتدای امسال تا مردادماه خالی مانده، مشمول این قانون می‌شوند و اطلاعات آنها

امیدعلی پارسا، رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور گفت: دی‌ماه امسال اولین سری برگه تشخیص مالیاتی را برای مالکان خانه‌های خالی ارسال خواهیم کرد. وی در واکنش به برخی انتقادات درخصوص اجرانشدن قانون مالیات بر خانه‌های خالی توسط این سازمان گفت: تشخیص خانه‌های خالی برای اخذ مالیات با وزارت

مالکان خانه‌های خالی از دی‌ماه منتظر برگه‌های مالیاتی باشند

حذف ارز ترجیحی چقدر بر سفره خانوار اثر می‌گذارد؟

میراث پرچالش ارز ۴۲۰۰ تومانی

مدیریت ارز کشور از فروردین ۱۳۹۷ وارد فصل جدیدی شد. زمانی که اسحاق جهانگیری، معاون اول وقت رئیس جمهور به نمایندگی از دولت نرخ ارز را ۴۲۰۰ تومان اعلام کرد، آن‌هم در شرایطی که نرخ ارز در بازار ۵۰۰۰ تومان و در بودجه ۳۵۰۰ تومان بود. در آن زمان جهانگیری اعلام کرد، هر میزان تقاضا را با نرخ ارز مذکور تامین خواهیم کرد و مشکلی از این بابت نداریم. اقدامی که دوام زیادی نداشت و در مرداد همان سال که عبدالناصر همتی رئیس کل بانک مرکزی شد دوباره ارز دونرخی بازگشت و ارز ۴۲۰۰ تومانی برای کالاهای اساسی مدنظر قرار گرفت. بسیاری از کارشناسان و فعالان اقتصادی اخیراً اعلام کرده‌اند نه تنها ارز ترجیحی مانع افزایش قیمت کالاهای اساسی شد، بلکه هدررفت منابع ارزی را هم به دنبال داشت. طبق قانون بودجه ۱۴۰۰ قرار بود پایان شهریور ماه ارز ۴۲۰۰ تومانی حذف و مابه‌التفاوت آن به اقشار آسیب‌پذیر داده شود. البته این مورد هم ذکر شده که اگر ساز و کار آن فراهم نشد کالاهای اساسی تا پایان سال با همین نرخ وارد شود و در این مدت زیرساخت خداحافظی با این ارز به دست بیاید. گزارشی که در ادامه می‌خوانید نظر کارشناسان اقتصادی درباره چگونگی حذف نرخ ارز ترجیحی است.

در سال‌های گذشته بارها بر سر بود یا نبود ارز ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالاهای اساسی بحث‌های فراوانی از سوی اقتصاددانان و کارشناسان، نمایندگان مجلس و دولتمردان صورت گرفته است. البته در دی ۱۳۹۹ و در جریان بررسی بودجه ۱۴۰۰ نمایندگان مجلس بر حذف این نرخ ارز تاکید و قیمت ۱۷ هزار و ۵۰۰ تومان را جایگزین آن معرفی کردند. مساله‌ای که در آن زمان با واکنش‌های فراوانی مواجه شد و نگرانی‌هایی بابت افزایش قیمت کالاهای و تاثیر منفی بر معیشت افراد مختلف جامعه را ایجاد کرد؛ به این صورت که معاون بازرگانی دولتی دولت دوازدهم اعلام کرد گرانی و کمبود روغن در بازار به دلیل انتشار خبر حذف ارز ترجیحی در بازار است؛ موضوعی که از نظر کارشناسان غیرمرتبط تلقی شد اما عامه مردم از این موضوع سیاسی زبان کردند. در ماه‌های گذشته این مساله از دایره توجه تقریباً خارج شد اما اخیراً سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صمت به صراحت ریشه بسیاری از مشکلات اقتصادی کشور را دونرخی بودن قیمت ارز معرفی کرد.

وی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی درخواست کرد: «نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی یک تصمیم انقلابی درخصوص حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تک‌نرخی کردن ارز بگیرند.» پس از ایراد این سخنان، توجه‌ها به موضع رسمی یکی از دولتمردان سیزدهم علیه نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی جلب شد و بار دیگر زمه‌های لزوم تک‌نرخی شدن ارز با هدف مقابله با فساد اقتصادی و رانت و پاسخگو نبودن کسانی که از این‌گونه ارز بهره‌مند شدند و در راه رفاه مردم گامی برنداشتند، شنیده شد. زمانی که تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی که معروف به ارز «جهانگیری» بود، تصویب شد، قرار بود این ارز معادل درآمد ارزی دولت از محل صادرات و فروش نفت باشد اما به‌دلیل کاهش چشمگیر درآمدهای ارزی دولت به‌دلیل تحریم‌های گسترده نفتی، دولت دوازدهم نتوانست به اهداف خود در تامین این ارز برسد و در نتیجه افت شدید درآمدهای نفتی موجب کسری ۱۲ میلیارد دلاری دولت در پرداخت ارز ۴۲۰۰ تومانی شد. البته گفته می‌شود دولت قبل، کسری ۱۲ میلیارد دلاری را از طریق خرید ارز نیمايي یا اختصاص ذخایر ارزی بانک مرکزی در خارج از کشور جبران کرده است. به اعتقاد برخی از کارشناسان این کار موجب هزینه ۱۰۰ هزار میلیارد تومانی برای دولت دوازدهم شد و تبعات آن در قالب رشد نقدینگی و همچنین تورم قابل مشاهده است.

تحریم ایران توسط آمریکا سبب شد تا دولت دوازدهم شرایط سختی را برای تامین ارز متحمل شود و با وجود تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردات کالاهای اساسی، باز هم شاهد

ارز ۴۲۰۰ تومان و معیشت مردم

حسین راغفر
عضو هیات علمی
دانشگاه الزهراء(س)

به حتم حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی آثار بسیار شکننده‌تری بر وضعیت معیشت مردم خواهد داشت و اگر دولت سیزدهم مبادرت به چنین اقدامی کند تمام پل‌های امیدوارکننده‌ای را که دنبال ایجاد آنها بود را در گام نخست و با این اقدام تخریب خواهد کرد.

در تعیین نرخ ارز باید توجه داشت که ارز حاصل از فروش منابع طبیعی حاصل می‌شود، متعلق به همه مردم است و دولت نمی‌تواند این ارز را در چهارراه استانبول و از طریق صرافی‌ها به کسانی که می‌توانند بخرند، عرضه کند. تداوم سیاست‌های غلط گذشته است که کشور را در بحران عمیق فرو برده است بنابراین اگر دولت چنین اقدامی را انجام دهد عملاً پشت‌پا به همه وعده‌هایی که به اسم حمایت از معیشت مردم داده بود زده است.

این ارز متعلق به مردم است و قیمت آن باید بر اساس دو عامل تعیین شود؛ نخست آن که تامین معیشت و نیازهای مردم و دوم این‌که نیازهای بخش‌هایی از تولید که شامل بخش‌های صنایع پیش‌برنده سایر صنایع در کشور هستند. ضمن این‌که باید توجه داشت تک‌نرخی شدن ارز در شرایط ادامه تحریم‌ها و کاهش چشمگیر درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت کار مشکلی است. اصلاً امکان چنین چیزی وجود ندارد و اگر حتی ما از کافی هم می‌داشتیم، شرایط مناسب فراهم نبود. زیرا امکان عرضه کافی ارز به ویژه در شرایط کنونی را دارا نیست و دولت باید تقاضای ارز را کنترل کرده و واردات را به شدت محدود کند و این شرایط کمک می‌کند تا بخش قابل توجهی از تقاضای ارز کاهش یابد. دولت ارز را فقط باید برای تامین نیازهای اساسی مردم و بخش‌هایی از تولید اختصاص دهد.

نظر وزیر اقتصاد در مورد ارز ۴۲۰۰ تومانی

چندی پیش سید احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی در زمان حضورش در مجلس و قبل از تصدی پست وزارت در گفت‌وگویی که با جام‌جم داشت در مورد حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تاثیر آن بر گرانی کالاهای اساسی توضیح داده بود از نظر واقعی هیچ نسبتی میان ارز ۴۲۰۰ تومانی و بازار آزاد نیست اما از نظر روانی این تحلیل درست است. اگر نیازهای جامعه مرتفع و عوامل مؤثر بر نرخ ارز کنترل و به نیازها پاسخ داده شود، نرخ ارز محاسباتی تأثیری بر نرخ بازار آزاد نخواهد داشت اما اکنون استنباط می‌شود کالاهای اساسی قرار است با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی گران شود. وی گفته بود، مجموعه منابع و مصارف ارزی و همچنین کاهش وابستگی به تسویه تجارت از طریق دلار و یورو، علامت می‌دهد نرخ ارز در بازار آزاد بر پایه چه نرخی خواهد بود؟ همچنین انتظارات رابطه مستقیمی با ارزش پول ملی دارد. به طوری‌که اگر جامعه نسبت به آینده خوشبین باشد، ارزش پول ملی بیشتر خواهد شد و نرخ ارز کاهش خواهد یافت و بالعکس این موضوع هم وجود دارد. مهم این است که دولت و مجلس کمک کنند سه دسته عوامل واقعی به همراه عامل انتظاراتی و روانی که قرار است به این دسته در جامعه اضافه شود، کنترل شود. اگر این اتفاق بیفتد، نرخ ارز به سطوح قبلی خودش برمی‌گردد. خاندوزی در بخش دیگری از صحبت‌های خود توضیح داده بود محاسباتی که کارشناسان اقتصادی انجام دادند، حاکی از آن است که اگر فقط دارو در سبد دریافت ارز ۴۲۰۰ تومانی باقی بماند و کالاهای دیگر حذف شود فقط ۱۹ درصد افزایش قیمت خواهد داشت. این تحلیل در بدترین حالت اجراست اما نکته این است که باید تصمیم‌گیری و انتخاب شود که دولت قصد دارد رانت ۱۰۰ هزار میلیارد تومانی را بین همه مردم توزیع کند یا به ۱۰ شرکت واردکننده برسد. دو سال است که ارز ۴۲۰۰ تومانی در کشور پرداخت می‌شود اما کالاهای اساسی طی این مدت بیش از صد درصد قیمت را تجربه کردند. مشخص است اگر قرار بود این سیاست به هدف برسد نباید قیمت کالاهای اساسی افزایش می‌یافت. در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ نمایندگان مجلس نرخ ۱۷ هزار و ۵۰۰ تومان را به جای ارز ۴۲۰۰ تومانی در نظر گرفتند که با مخالفت دولت همراه شد و رد شدن بودجه را به دنبال داشت. خاندوزی در این باره هم گفته بود حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی خواسته دولت در بودجه بود و تقریباً تیم اقتصادی دولت دوازدهم بر مفاسد آن اعتقاد دارند اما به دلیل این‌که رییس جمهور دولت دوازدهم نظر

دیگری دارد از اظهار نظر کارشناسی در محافل اقتصادی خودداری می‌کنند.

حقوق بگیران ثابت، در خطر معیشت

باید بر مبنای واقعیات جامعه حرکت کنیم نه بر اساس تئوری‌ها، بنابراین باید گفت در شرایط فعلی حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی موجب بروز مشکلات فراوان برای طبقات متوسط و رو به پایین جامعه می‌شود. کارگران، کارمندان، معلمان، حقوق‌بگیران ثابت و افراد مستمری بگیر با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی دچار مشکلات خواهند شد. وجود برخی تخلف‌ها نباید کم صورت مساله را پاک کند؛ واقعیت این‌که حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی به بهانه ایجاد رانت و مقابله با آن، کار غلطی است زیرا به جای این کار باید نظارت خود را جدی‌تر و بهتر انجام دهیم و به کسانی که برای واردات ارز تخصیص می‌یابد باید نظارت دقیقی داشته باشیم. اگر قرار است با ارز ۴۲۰۰ تومانی برخی داروها وارد شود باید شرایط نظارتی به گونه‌ای باشد که دستگاه‌های متولی نظارت دقیق کنند که دارو به دست مصرف‌کننده می‌رسد یا خیر یا این‌که وارد بازار سیاه می‌شود.

بنابراین نباید صورت مساله را پاک کرد بلکه در واقعیت یارانه‌ها و سوبسیدها در اصل کمک‌های دولت به طبقات فقر و مستمند جامعه محسوب می‌شود و اگر قوانین به درستی و با نظارت کافی اجرا شود، شاهد بهبود شرایط خواهیم بود. اکنون نیمی از کسانی که یارانه نقدی دریافت می‌کنند در واقع نیازمند نیستند و با حذف آنها و دوباربر کردن یارانه افراد نیازمند می‌توان به این اقشار جامعه کمک کرد. حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی دارای تبعات اجتماعی و سیاسی بدی است و احتمال ایجاد برخی بحران‌های امنیتی در کشور وجود دارد و باید توجه داشت که تاب‌آوری جامعه در مورد مسائل اقتصادی کاهش یافته بنابراین نمی‌توان به مردم فشار مضاعف اقتصادی وارد کرد. در موضوع افزایش نرخ بنزین شاهد تبعات مختلف بودیم. بنابراین باید نهایت تلاش خود را به گونه‌ای به کار گیریم که بر مراکز که پول بیت‌المال و جامعه در آنها هزینه می‌شود، نظارت جدی صورت گیرد، یکی از این موارد ارز ۴۲۰۰ تومانی است که باید نظارت شود. اما به بهانه حتی یک میلیارد ۱۰ میلیارد دلار انحراف، کل موضوع حذف شود کار درستی نیست و اقشار آسیب‌پذیر جامعه دچار مشکل معیشتی می‌شوند. از این رو باید از ظرفیت‌های صادراتی خود به‌ویژه در کشورهای همسایه استفاده کنیم، برای رسیدن به ارزهای صادراتی باید پیگیر به سرانجام رسیدن بگرام و رفع تحریم‌ها باشیم .

سید غنی
نظری خاتناه
عضو کمیسیون
اقتصادی مجلس

اصلاح نظام یارانه و ارز ترجیحی

دکتر کامران تندری
عضو هیات علمی
دانشگاه امام صادق(ع)

صلاح نیست ارز ۴۲۰۰ تومانی برای همه کالاهای اساسی حذف شود؛ زیرا به اعتقاد بنده این ارز حداقل برای دارو باید اختصاص یابد. در مورد دارو ارز

۴۲۰۰ تومانی در واقع به هدف اصابت کرده و افزایش قیمتی که در سایر کالاهای داشته‌ایم به‌ویژه اقلام دارویی مهم و اساسی در ظاهر اتفاق نیفتاده است. در رابطه با سایر کالاهای اساسی به نظر می‌رسد اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی در کنترل قیمت‌ها مؤثر نبوده و می‌توان برای آنها تخصیص این ارز را حذف کرد. به نظر من در شرایط فعلی مابه‌التفاوت نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی تا نرخ ارز نیمايي باید به صورت یارانه نقدی به مردم پرداخت شود و اختصاص این یارانه باید به صورت یکسان به همه مردم صورت گیرد و به عبارت دیگر کاری که در دولت آقای روحانی شروع شد و به سرانجام نرسید باید متوقف شود، زیرا در آن دولت تلاش شد یارانه به دست کسانی برسد که نیازمندی آنها برای دولت به اثبات رسیده باشد اما نتوانستند این کار را به‌درستی انجام دهند، زیرا به علت ضعف زیرساخت‌های اطلاعاتی، شناسایی افراد با درآمد کار بسیار سختی بود در نتیجه افرادی از فهرست یارانه بگیران حذف شدند که درآمد بالایی نداشتند و بسیاری از آنها با درآمد بالا در این فهرست باقی ماندند، لذا به دلیل نداشتن زیرساخت‌های اطلاعاتی لازم در این دوره نیز باید به همان شکلی که در دوره آقای احمدی‌نژاد عمل شد، دولت سیزدهم نیز همان رویه را ادامه دهد و مابه‌التفاوت را به صورت یارانه نقدی پرداخت کند. در دولت آقای احمدی‌نژاد یک اشتباهی رخ داد که یارانه ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومانی معروف بیشتر از درآمد حاصل از تصحیح قیمت حامل‌های انرژی بود، بنابراین ابتدا این یارانه نقدی با کسری مواجه بود و درآمدها از محل اصلاح قیمت حامل‌های انرژی به دست می‌آمد و به اندازه‌ای نبود که بتواند یارانه مصوب را پوشش دهد.

دولت سیزدهم باید از چنین اشتباهی اجتناب کند و به اعتقاد بنده این بار اگر قرار بر پرداخت یارانه نقدی باشد باید دقت کنند که درست به همان اندازه‌ای که دولت از این مابه‌التفاوت درآمد کسب می‌کند همان را به افراد و به شکل یارانه پرداخت کند البته به مرور زمان پس از اصلاح زیرساخت‌های اطلاعاتی می‌توان افراد با درآمد بالا را به تدریج حذف کرد که البته کاری زمانبر بوده و نیازمند منابع است. به دلیل نداشتن زیرساخت‌های مناسب اطلاعاتی، در کوتاه مدت بهترین راه‌کار برای دولت سیزدهم این است که یارانه به صورت یکسان به همه افراد جامعه پرداخت شود. متأسفانه در دهه‌های گذشته نتوانستیم زیرساختی ایجاد کنیم تا از وضعیت درآمدی شهروندان در ایران مطلع باشیم. به نظر بنده به مرور زمان اگر دولت زیرساخت‌های اطلاعاتی را ایجاد کند؛ شکل پرداخت یارانه اصلاح می‌شود به طوری که یارانه برخی افراد حذف می‌شود و در مقابل بر یارانه عده‌ای دیگر افزوده می‌شود. دولت باید به پرداخت یارانه و اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی به دارو ادامه دهد زیرا امکان رهگیری این مساله وجود دارد و در سایر کالاهای اساسی اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی نتیجه خوبی نداشته بنابراین باید حذف شود و به سمت ارز نیمايي حرکت کنیم و بازار نیما ملاک می‌شود زیرا عمده تجارت کشور با ارز نیمايي انجام می‌شود اگر دولت بتواند این مابه‌التفاوت را نقدی پرداخت کند و به صورت گام به گام و تدریجی حرکت کند؛ حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی امکان‌پذیر است و نتیجه مطلوب و مفیدی به دنبال دارد.

تیم اقتصادی

دولت سیزدهم

به دنبال سازوکاری

برای حذف ارز

ترجیحی است

اما کارشناسان

معتقدند حذف

ارز یارانه‌ای باید با

حساسیت بالا و

به‌صورت پلکانی

انجام شود